

Biblioteka zaprasza na wycieczkę online do Krakowa, na Kopiec Kościuszki.

Na Górze św. Bronisławy w zachodniej części Krakowa znajduje się jeden z pięciu kopców krakowskich poświęcony Tadeuszowi Kościuszce.

<https://kopieckosciuszki.pl/>
<https://kopieckosciuszki.pl/muzeum-kosciuszkowskie/>
<https://www.youtube.com/watch?v=bJHwcAVF4VE>
<https://www.youtube.com/watch?v=zPechq24qXM>

Od śmierci w 1817 r. narastał kult bohatera narodowego – Tadeusza Kościuszki. Szczególną estymą cieszył się on w Krakowie, mieście, z którym był związany i w którym spoczęły jego zwłoki. Opinia publiczna domagała się wzniesienia monumentu upamiętniającego Naczelnika, rozpoczynając zbiórkę pieniędzy na ten cel. Zdecydowano usypać kopiec na kształt istniejących w Krakowie od prawieków kopców Krakusa i Wandy. Decyzję tę zatwierdził w lipcu 1820 r. Senat Rządzący Wolnego Miasta Krakowa. Jako miejsce budowy wybrano Wzgórze św. Bronisławy na zachód od miasta.

Uroczyste rozpoczęcie sypania kopca 16 października 1820 r. stało się wielkim wydarzeniem, przyciągnęło wielu Polaków, także spoza granic Rzeczypospolitej Krakowskiej : weteranów powstań, chłopów, młodzieży. W trakcie trwającej trzy lata budowy znaczną część prac wykonali ochotnicy, symboliczny chociażby udział w sypaniu stał się patriotycznym obowiązkiem, brali w nim udział nawet cudzoziemcy odwiedzający miasto.

Ostatecznie, mimo problemów technicznych i finansowych, budowę zakończono 25 października 1823r. Usypany kopiec miał 80 m średnicy podstawy, 8,5 m średnicy u wierzchołka i wysokość 34,1 m, zaś jego objętość obliczono na ok. 64 100 m³.

Kopiec Kościuszki z lotu ptaka (przed 1929)

Kopiec Kościuszki, 1930

Dalszej opieki nad kopcem podjął się Komitet Budowy Pomnika Tadeusza Kościuszki. Planowano wznieść wokół niego osadę dla rodzin chłopskich, które brały udział w insurekcji kościuszkowskiej, ostatecznie jednak musiano zrezygnować z tego pomysłu. Na przeszkodzie pełnej realizacji zamierzenia stanęli jednak Austriacy, którzy w ramach ogólnego fortyfikowania Krakowa zajęli w latach 1850–1856 całe wzgórze i wznieśli wokół kopca silne umocnienia.

W 1850 r. jego teren z najbliższym otoczeniem został przejęty przez władze wojskowe, które postanowiły otoczyć Kraków pierścieniem fortyfikacji. Wokół kopca zbudowano fort cytadelowy 2 „Kościuszkę”. Jego budowę zakończono w 1854 r. Wyrażono jednak zgodę na swobodny dostęp do kopca od wschodu do zachodu słońca. W 1860 r. na szczycie umieszczono granitowy głaz z napisem: „Kościuszcze”.

Podczas I wojny światowej Austriacy usunęli kamień pamiątkowy i urządzili na szczycie kopca punkt obserwacyjny. Po odzyskaniu niepodległości budowla stała się znów dużą atrakcją i osobliwością Krakowa, celem wycieczek.

Hitlerowscy okupanci planowali zniwelowanie kopca Kościuszki jako symbolu polskości. Podczas zajmowania Krakowa kopiec był punktem obserwacyjnym i siedzibą dowództwa wojsk radzieckich.

Po II wojnie światowej przystąpiono do niszczenia poaustriackiego fortu, motywując to potrzebą pozyskania materiałów budowlanych, jak i zatarcia śladów obecności zaborcy. Prace rozbiórkowe trwały do 1957 r. (zdołano wyburzyć zachodnią część fortu), jednak wskutek protestów miłośników zabytków i specjalistów, jak również nieopłacalności całego przedsięwzięcia, zrezygnowano z tych działań. Pojawiły się różne koncepcje zagospodarowania terenu. W 1977 r. w odrestaurowanej części fortu uruchomiono hotel, na początku lat 90. XX wieku fort stał się również siedzibą radia RFM FM, a także sieci związanych z tym radiem, czyli RMF Classic, RMF Maxxx.

Na skutek potężnych ulew w 1997 r. kopiec uległ poważnemu uszkodzeniu. W celu ratowania wzgórza powołano Komitet Honorowy Ratowania Kopca Kościuszki, który zbierał pieniądze na remont. Koszt odnowienia kopca wyniósł 14,7 mln zł. Kopiec udostępniono z powrotem zwiedzającym 10 listopada 2002 roku.